

moriscos. Repassant especialment l'impacte a les terres del Regne de València del qual se n'expulsaren 135.000 moriscos quedant moltes terres despoblades generant una important crisi econòmica social i cultural en aquests territoris.

Finalment el dilluns la conferència fou sobre el moviment agroecològic als Països Catalans a càrrec de l'Enric Navarro, qui feu un repàs des dels moviments higienistes a principi de segle XX fins el fort creixement durant les darreres dècades de l'agricultura ecològica que ha passat de ser una utopia a convertir-se en un sòlid sector econòmic amb molt de futur amb projectes empresarials vigents com la cooperativa de producció i consum Aigua Clara d'Alberic, que serví tots els plats cuinats en el sopar de germanor de l'Aplec.

Aquests, juntament amb altres actes diversos constituïren un extens ventall d'activitats pels 4 dies que durà l'Aplec, que va traduir-se en un èxit tant pel que fa a l'organització com a seguiment i participació, que a més es va veure afavorit per un temps esplèndid que donà més relleu al programa d'actes de l'Aplec.

El dimarts 8 de desembre a migdia es va celebrar l'acte de cloenda amb diversos parlaments, es plantà una alzina i s'inaugurà un monòlit commemoratiu per recordar la realització de l'Aplec. Per acabar els organitzadors traspassaren la senyera, símbol de la continuïtat dels Aplecs, als excursionistes de les Illes on tindrà lloc el proper Aplec.

Josep Castells i Gironès

Integral Torca del Tonio - Cova Cañuela (Cantàbria)

Anar a fer espeleologia a Cantàbria, té sempre quelcom d'especial: els tràmits burocràtics previs, el llarg viatge, el paisatge que ens espera, tan verd, tan característic, però sobre tot perquè sempre que ens desplaçem allà, sabem de bell antuvi que l'objectiu que projectem aconseguir s'ho val i que de ben segur si l'assolim, ens omplirà de satisfacció, i que per tant tornarem a casa una mica més feliços.

Aquest cop l'activitat pretesa era la travessa Torca de Tonio-Cueva Cañuela, cavitats situades en el municipi d'Arredondo, i que va acomplir totes aquestes expectatives amb escreix.

Després d'un viatge des de Granollers, que realitzem travessant llargues zones d'espessa boira, i d'una nit humida amb el cel completament tapat, arribem a l'entrada de la Torca de Tonio prop de les cabanes de Buzulacueva, al voltant de les 10 hores d'un matí agradablement fred i radiant. L'aproximació des del punt on hem deixat els vehicles, es realitza remuntant unes suaus pendents cobertes de prats pels que voregem diverses dolines de totes mides. Les boires

cobreixen encara el fons de les valls, i la seva blancor contrasta amb el verd intens de l'herba que trepitgem. Hi hem invertit uns 30 minuts.

Hem format dos grups. Vaig en el primer amb en Toni Pueyo, la Rosana i la Mónica. Darrera nostre el grup format per en Lluís, en Juan Carlos, la Silvia i en Francesc ens segueix a tocar.

L'avenc de boca estreta, que expulsa contínuament aire humit de l'interior, dona pas a un primer pou de 15 mts. que es va eixamplant de mica en mica. Com és habitual en les travesses subterrànies, utilitzem la tècnica de doble corda, que permet anar baixant els diferents pous de l'avenc amb la mateixa corda, després de ser recuperada estirant des de sota un dels seus extrems. Un cop s'ha realitzat aquesta maniobra en el primer pou, no hi ha marxa enrera possible, i l'única opció es avançar fins a la sortida. Es tracta d'un moment psicològic d'una important transcendència. Sents xiular la corda en caure, i quan després de pocs segons impacte amb força contra la base del pou i queda quieta als teus peus, saps que qualsevol

